

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
Dopisi se ne vračajo. — Štev. pri čerkovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din,
mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO IX.

Telefon št. 552.

LJUBLJANA, 10. avgusta 1926.

Telefon št. 552.

ŠTEV. 92.

Josip J. Kavčič:

Naša gospodarska kriza.

Evropa kaže po svetovni vojni vrlo žalostno sliko. Evropa, ki je bila stoletja in stoletja ognjišče in žarišče kulture in civilizacije vsega sveta, Evropa, ki je bila center gospodarske in finančne moči, se zvija v krčih raznih kriz, ki vplivajo pogubno v prvem redu na njeno gospodarsko silo in preko te tudi na njeno duhovno moč in stvariteljsko sposobnost. Evropski zakladi, nakopičeni tekom stoletij iz vseh svetovnih kontinentov, kamor je ponesla Evropa, zavajajoč gospodarsko in politično razne kraje in dežele, civilizacijo in luč kulture, so bili v kratki dobi svetovne vojne deloma uničeni, večinoma pa so prešli v last Amerike in drugih, pri katerih se je zadolževala Evropa zato, da si je mogla nabavljati uničevalne in morilne priprave za medsebojno klanje in uničevanje. In če napravi evropska celina kot gospodarska enota po tem blaznem evropskem klanju in uničevanju obracun, tedaj mora s strahom ugotoviti, da je močno nazadovala in prešla v gospodarsko odvisnost. Siromašna Evropa je danes vsa, en sam velik dolžnik Amerike in še več rodov za nami bo plačevalo in amortiziralo dolg, ki so ga naredili evropski narodi za kanone in morijo. Veliki kapitali so šli v zrak in v zemljo in niso gradili in ustvarjali dobrin ter pomagali ljudem do srečnega, zdravega in zadovoljnega življenja, nego so uničevali s trdom in znojem pridobljeno gospodarsko blago in človeška življenja. Namesto povečanega blagostanja poedincev, družin, narodov in držav je evropsko ljudstvo več ali manj bedno in siromašno. Kapitali in gospodarska moč niso gradili cest in železnic, bolnic, sirotišnic, zdravilišč, prosvetnih domov, telovadnic, igrišč ter drugih naprav za telesno in duševno zdravje svojih narodov; svojih moči niso izrabili, da bi dali svojemu ljudstvu na razpolago tehnične in kulturne pridobitve in da bi ustvarili blagostanje poedincev kot najsigurnejši jezik proti socialnim revolucijam in prevratom. Kajti buni se le beden in gladen človek, revež brez vsega, ki nima zgubiti ničesar razven golega življenja, medtem ko tudi najširše mase delavstva niso revolucionarne, če žive v primernem blagostanju in zadovoljnosti.

Ves čas svetovne vojne je bilo v Evropi le polno uničevanja in zadolževanja. Porušeni domovi, uničena zemlja in gospodarske naprave, stotisoče invalidov in siromakov, poslabšane higijenske razmere in zdravstveno stanje, to so dobički tega klanja. Evropa je postala iz celine upnika celina dolžnika in izgubila tako poglavito zaslonbo in pogoj svoje superiornosti. Zjedinjene države ameriške postajajo po vojni pravi imperij. Njih napredek in moč je tako velika, da morejo vplivati na življenje Evrope s tako intenzivnostjo, kot si ne bi tega nihče mislil početkom dvajsetega stoletja. Po vojni se je razvila prava oblika parazitskega kapitalizma, ki ni osnovan v naravnem razvoju ekonomskih prikl, nego na nedopustnih in nemoralnih spekulacijah. Predvojna smer ekonomskega razvika je z zvišanjem mezd in plač in znižanjem obrestne mere ter z regulacijo pravilnosti in osnovanosti dobička skrbela, da se narodno bogastvo repartira na čim širše sloje. Ali vojna je poslabšala odnose med socialnimi razredi in ojačila povode socialnih razlik in praved, Tu-

di moč znanosti in vere se je oslabila, nivo civilizacije je globoko padel, boj je izzval velike reakcionarne pokrete, vzpodbudil revolucionarni duh in povečal medsebojno narodno mržnjo ter z nezaupanjem pomnožil faktorje, ki delujejo, da ne pride Evropa do notranjega miru. Padla je morala in znanstvena produktivnost, deloljubnost se je zmanjšala in energije se pogosto uporabljajo v službi napačnih idealov.

In ko si dandanes Evropa leči svoje rane, ki si jih je prizadejala sama, smo tudi mi zraven. Veliki in stari državni organizmi evropski v težkih prizah preživljajo posledice gospodarskega in socialnega uničevanja, kako ne bi naša mlada država brez enotnega gospodarskega in političnega organizma občutila te krize.

Imamo pa še tudi dovolj posebnih specifično naših vzrokov za velikost in obseg gospodarske krize v naši državi, neglede na evropski gospodarski položaj in njega vpliv na naše gospodarstvo.

V vladnih krogih celo trdijo, da krize ni. Tudi nekateri ugledni strokovnjaki trdijo na osnovi svojih teorij, da ni v naši državi krize, nego da se vrši le nekaj periodičen, nad vse zdrav in potreben izčiščevalni in zdravilni proces v našem gospodarstvu. V dobi inflacije, ko je bil vsak drugi državljani trgovec, za časa visoke konjunkturre, ko je bilo potrebno imeti toliko v nogah kot sicer v glavi, so rasle trgovine, obrti in tovarne brez računa o potrebi preko mere. Tedaj so bili veletržci penzionisti, financarji, železničarji in pekovski pomočniki in so gradili tovarne kovači in čevljarji. Vse to se je nehalo, ko je prestala inflacija in došla stabilizacija novca. Šli so vsi ti konjunkturisti po Prešernovem verzu »le čevlje meri naj kopitar«. Očistil je našo privredo takih kopitarjev ta čistilni proces neizprosni gospodarskih zakonov, ki ne pripuščajo več gospodarskih podjetij, kot jih potrebuje dana potreba in potrošnja. Ali kriza trgovine, obrti in industrije traja poleg poljedelske krize dalje in čisti preko mere ter objema solidne temelje trgovine, obrti in industrije.

Od početka te krize pa do danes je padlo pod tečaj okoli 5000 tvrdk in najmanje ravno toliko jih je likvidiralo. Dandanes 70 odstotkov naših podjetij ne pokriva svojih stroškov, a največ 10 odstotkov množi svoj kapital. Industrijske delniške družbe izkazujejo izgube, mal del je aktiven, trgovina živi od rezerv, obrt peša, le vloge v denarnih zavodih se višajo, a to največ zato, ker močno omejena kupčija ne potrebuje radi zmanjšane obratovanja vloženega novca. Kriza ne kaže znakov pomehanja kljub čistilnemu procesu, nego se stabilizira.

Naša industrijska kriza, v kolikor ne producira naša industrija preko domače potrebe, se da najlažje rešiti s primerne zaščitno carino. Imamo gotove industrije, ki kljub krizi izbornu uspevajo, ker ne izdelujejo niti dovolj za nujne potrebe domačega trga v državi in so zadostno zaščitene z uvozno carino pred inozemsko konkurenco. Tudi domača obrt, v kolikor izdeluje nujne življenske potrebščine, bo preje rešena krize, kot naša notranja trgovina, ker je naša notranja trgovinska kriza — kriza našega potrošača.

Treba je dvigniti kupovno moč našega potrošača in pomehala bo notranja trgovinska, industrijska in obrtna kriza v državi. (Konec prih.)

Otvoritev obrtno-gospodarske razstave v Ormožu.

V lepi Prlekiji, sredi med divnimi slovenskimi goricami v ponosnem Ormožu so praznovali gospodarski krogi prošlo nedeljo velik praznik dela, otvoritev okrajne obrtno-gospodarske razstave. Kljub izredno slabemu vremenu je prihitelo ta dan v Ormož, najlepše okinčan z narodnimi trobojnicami, sredi med naše gostoljubne Ormožane veliko število zastopnikov oblasti in stanovskih organizacij ter mnogo občinstva, ki je hotelo prisostvovati svečanemu aktu otvoritve razstave.

Predsednik razstavnega odbora, agilni in vzorni gospodarski delavec g. Ludvik Kuharič je ob napovedani uri pred meščansko šolo, v kateri je bila prirejena razstava, ob navzočnosti velike množice oficijelnih zastopnikov oblastev in organizacij, gospodarskih delavcev, trgovcev in obrtnikov ter drugega občinstva pozdravil navzoče, med njimi: velikega župana dr. O. Pirkmajerja, kmetijskega referenta zagrebške oblasti gosp. Pozaica, srezkega poglavarja iz Ptujja g. vladnega svetnika dr. Vončina, zastopnika zbornice za trgovino, obrt in industrijo tajnika g. dr. Ivana Pless-a, narodnega poslanca g. dr. L. Pivka, oblastnega ekonoma g. Zupanca, zastopnika Zveze obrtnih zadrug v Mariboru g. M. Vahtrja ter zastopnika Zveze obrtnih društev v Sloveniji g. Drago Žabkarja in vse druge zastopnike oblasti in stanovskih organizacij, ki so hotele poslati k otvoritvi razstave svoje oficijelne zastopnike. V svojem nadaljnjem govoru je predsednik g. Kuharič opisal historijat pripravljalnih del za razstavo ter našteval vse težave, koje je moral premagati pripravljalni odbor pri delu za razstavo. Govoril je nato o pomenu razstave za razvoj trgovstva, obrtnega in kmetijskega prebivalstva sploh. Ormož je ključ Prlekije, Prekmurja in Medjimurja, ormoška razstava naj združi trgovca, obrtnika in kmetovalca na solidarni in skupni bazi, ki edina more nuditi garancijo za uspešno borbo teh stanov. Ob koncu svojega

govora je prosil pokrovitelja razstave velikega župana g. dr. O. Pirkmajerja, da blagovoli otvoriti razstavo.

Veliki župan g. dr. O. Pirkmajer je nato v izbranih besedah povdarjal važnost gospodarskega dela. Človeštvo ima pri ustvarjanju dobrin na razpolago tehniko, razne stroje itd. najvažnejši faktor pri ustvarjanju dobrin pa je človek sam, brez katerega so stroji in tehnični pripomočki le mrtva materija. Velike važnosti je zato vzgoja mladine. Ob koncu svojega govora je proglasil razstavo za otvorjeno.

Za g. velikim županom je govoril zastopnik zbornice za trgovino, obrt in industrijo tajnik dr. I. Pless. V svojem govoru je povdarjal, da je prizadevanje slovenskih gospodarskih krogov, da se politično osvobojenje dopolni še z gospodarsko samostojnostjo in neodvisnostjo od inozemstva, vodilo k prirejanju razstav, ki so zrealo, koje nam nudi najvernejšo sliko gospodarskega položaja, ki vzpodbujajo k tekmam v kvalitetnem delu in dovršenosti. Težki so časi za našega malega in srednjega producenta, obetajo pa s sklenitvijo trgovsko-političnih pogodb s sosedi, zlasti z Avstrijo, xxxxx, ki bodo široko odprla vrata dotoku inozemskih obrtnikov, postati še hujši. Razvila se bo borba za obstoj, za katerega se moramo tehnično in strokovno usposobiti. Ormoški gospodarski krogi so že s prireditvijo samo podali najboljši dokaz, da se zavedajo položaja in svojih nalog. V časih najhujše gospodarske krize, ki globoko sega v vse panoge gospodarstva, zasluži dejstvo, da se pečajo obrtniki tudi s splošnogospodarskimi prireditvami za najboljši dokaz o izredni žilavosti, marljivosti in neuklonljivi volji ormoškega obrtništva, ki hoče in mora napredovati. Želi razstavi v imenu zbornice najboljši uspeh.

Za g. dr. Plessom je pozdravil prireditel v imenu Splošne zveze obrtnih zadrug iz Maribora g. Miha Vahtr, nakar so se navzoči podali v

ZAČASNA TRGOVINSKA POGAJANJA MED FRANCIJO IN NEMČIJO PODPISANA.

Po dolgotrajnih pogajanjih in po dolgem odlašanju je bila v četrtek zvečer podpisana v francoskem zunanjem ministrstvu trgovinska pogodba med Francijo in Nemčijo. Pogodba, katero so podpisali Briand in Bokanowski za Francijo, von Hösch in Posse pa za Nemčijo, je le začasna. Pozneje, ko bodo stopili v veljavo tarifi, kot jih določa novi protokol, se bodo pogajanja nadaljevala. Šele ta pogajanja bodo dovedla do prave trgovinske pogodbe, ki bo veljala za daljšo dobo. Nova nemško-francoska pogodba ureja skoro polovico vseh spornih vprašanj med obema državama. Pogodba bo prihodnji teden predložena ministrskemu svetu in parlamentu v odobritev in bo stopila v veljavo 30. avgusta. Nova pogodba je ena najvažnejših trgovsko-političnih dogodkov v zadnjih mesecih. Pogodba je sicer začasna, ker francoske finančne razmere ne dopuščajo stalnega dogovora. Vendar pa pomeni ta pogodba odločilen korak h gospodarskemu zbližanju med Nemčijo in Francijo in s tem k pomirjenju Evrope. Francija v začasni trgovinski pogodbi z Nemčijo sicer ni došla največje ugodnosti, vendar pa znat-

no olajšanje prvotnih postavk za svoje blago. Glede produkcije tekstilne industrije se ni mogel še doseči sporazum. Nemčija je dosegla velike olajšave za svoje železno blago, posebno za stroje, dalje za kemikalije in elektrotehnično blago, usnje in leseno robo. Velike ugodnosti vsebuje pogodba tudi za francoske kmetijske produkte in luksuzno blago. Poleg začasne trgovinske pogodbe so podpisali tudi pogodbo o prometu med Nemčijo in ozemljem ob Saari.

POZIV VSEM RADIO AMATERJEM.

Ljubljanski Radio klub priredi o prihodnjem letu Pokrajinske razstave na Ljubljanskem velesejmu od 4. do 15. septembra veliko razstavo radio aparatov in nadomestnih delov. V to je doleten že večji razstaveni prostor, kjer naj bo pregledna revija od najstarejših do najmodernejših modelov. Ljubljanskemu Radio klubu je zlasti ležeče na tem, da se udeležijo razstave radio amaterji z aparati, ki so jih sestavili sami. Določene so že razne številne nagrade za najlepše sestavljene objekte.

Naprašamo vse radio amaterje, da naj nemudoma prijavijo svojo udeležbo kot razstavljalcev, najkasneje pa do dne 15. avgusta t. l. na naslov Radio klub, Ljubljana, velesejem.

šolo, da od dvorane do dvorane pregledajo razstavljene predmete.

Med posetniki smo videli poleg že zgoraj navedenih še direktorja žrebarne v Ljubljani živinozdravnika g. Šlajpaha, predsednika konjerejskega društva za mariborsko oblast g. Lovro Petovarja ter zastopnika kmetijske družbe iz Ljubljane tajnika g. inž. R. Laha.

Razstava v celoti kaže, da je bila nje organizacija v najboljših, najspretnostnih rokah. Poleg predsednika g. L. Kuhariča si je stekel za organizacijo razstave največje zasluge glavni tajnik razstavnega pripravljalnega odbora trgovec g. D. Polak in član odbora, ormoški župan g. Ivan Veselič, katerim gre za dobro uspešno prireditelje največja zahvala.

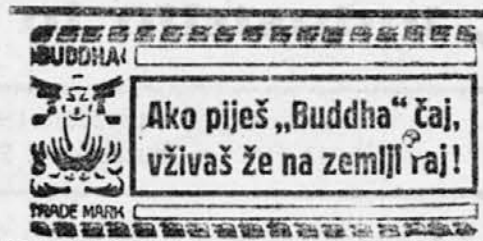
Razstavljenih predmetov ni mnogo, razstavljalec je nekaj nad 70, toda vse, kar je razstavljeno, je tehnično dovršeno, pravo mojstrsko delo.

Vinske gorice, intenzivno vinogradništvo je moralo nujno uplavati na razvoj sodarstva, ki je na razstavi najboljšo zastopano. Razstavljenih je več uravnoteženih izdelanih sodov. Poleg sodarstva so seveda zastopane skoro vse stroke obrtništva, tako, da nudi razstava krasno sliko obrtniškega dela ormoškega okraja. Zlasti so obiskovalci hvalili dela kolarske in sedlarske stroke, ki sta se pri racionalni konjereji tega okraja najboljšo razvili. Presenetila so obiskovalce tudi ključavničarska dela in dela kovačev, zlasti poljedelski stroji, ki nudijo dokaz izredne iniciativnosti in spretnosti našega obrtnika. Obilo pohvale so žela tudi mizarska dela, zlasti pohištvena. Razstavljena spalna soba je okusno in res mojstrsko izdelana. Prav prijetno iznenadijo obiskovalca tudi torbarski, kleparski, krojaški in zlasti čevljarski izdelki, ki ti vsi nudijo najlepšo sliko visokega kvalitetenega dela. Obisk razstave mora napraviti na vsakega paznega motritelja najboljši utis, navdati ga mora z največjim optimizmom.

Zbog močnega dežja je morala žal odpasti razstava konj, ki se bo vršila v torek skupno z razstavo in očno govedi. V torek bo še tudi v dvorišču gostilne Skorčič razstava vin.

Razstavni odbor je priredil v nedeljo zvečer za zastopnike oblastev in stanovskih organizacij ter za vabljenе goste v hotelu Rajh banket, na katerem so se izmenjale izbrane zdravice. Govorili so predsednik razstavnega odbora g. L. Kuharič, član odbora g. Lovro Petovar in Drago Polak, ki se je v imenu odbora zahvalil zbornici za trgovino, obrt in industrijo za njeno moralno in gmotno podporo. Prosi navzočega zastopnika g. dr. Plessa, da ohrani zbornica ormoškimi gospodarskim krogom tako naklonjenost tudi v bodoče. V imenu mesta je pozdravil goste župan g. Ivan Veselič. Na pozdrave so odgovorili ter nazdravili delu, solidarnosti trgovskega, obrtnega in kmetijskega stanu veliki župan g. dr. O. Pirkmajer, zbornični tajnik g. dr. I. Pless, v imenu kmetijske družbe g. ing. R. Lah, v imenu Zve-

ze obrtnih društev g. Zabkar iz Celja in še drugi. Banket je trajal ob zvokih središke sokolske godbe še pozno v noč. Gostoljubnost ljubljivih ormožanov bo ostala vsem gostom v trajnem, prijetnem spominu.

Češkoslovaška trgovska bilanca.

Državni češkoslovaški statistični urad je priobčil pravkar številke trgovske bilance za junij in je mogoče napraviti sedaj bilanco za prvo letošnje polletje. Ves izvoz v mesecih januar—junij je znašal 4,824.000 ton ter 3,806.000 kosov v vrednosti 7 milijard 906,523.000 Kč. Odnosne številke za isto dobo lanskega leta so bile: 6,024.000, 4,250.000 in 8,920.000.000. Napram prvemu lanskemu polletju je padel eksport za ca. 1013 milijonov Kč. V prvih treh mesecih je šel eksport navzgor, tudi lani tako, v zadnjih treh mesecih je pa padel; noben letošnji mesec ni dosegel odnosnega lanskega meseca. Za dežele, v katere je šel češkoslovaški izvoz, nam navaja statistika samo številke za junij. So pa tudi zanimive mi bomo povedali samo odstotke, s katerimi so bile te dežele zastopane na Češkoslovaškem izvozu v juniju I. 1925 in I. 1926.

	1925 v %	1926 v %
Nemčija	22.16	18.90
Avstrija	18.13	17.50
Vel. Britanija	9.33	8.64
Ogrska	5.65	7.38
Jugoslavija	4.22	5.36
Zed. države	3.86	4.95
Rumunija	4.24	3.83
Švica	3.01	3.79
Italija	3.70	2.71
Poljska	5.28	1.84
Nizozemska	1.45	1.76
Francija	1.23	1.67
Egipt	0.68	0.65
Belgija	0.51	0.48
Rusija	0.70	0.42
Druge države	15.35	20.12

Tri stvari so zlasti omembe vredne: 1. Nemčija in Avstrija sta daleč pred drugimi in znaša izvoz Češkoslovaške v ti dve državi 36 do 40 % njenega izvoza. 2. Izredno je padel izvoz na Poljsko, od dobrih 5 na slaba 2 %. 3. Pomnožil se je pa zelo izvoz v druge države, od dobrih 15 na dobrih 20 %.

Med izvoznimi predmeti so prve bombaževe tekstilije, ki so jih prodali v mesecih januar—junij za 1228 milijonov Kč; drugi je sladkor, 1066 milijonov; volna, volneno predivo in blago so dali 68 milijonov; steklo in steklenina 595; železo in železnina 611; premog 362; žito, sladje, sočivje in moka 393; les 286; konfekcijsko blago 287 milijonov Kč. Glede teže se seveda slika obrne in je daleko na prvem mestu premog.

Številke o nazadovanju izvoza so povzročile na Češkem precejšnje

vznemirjenje. Podpredsednik statističnega urada dr. J. Auerhan je dal nato nekaj pojasnil. Prvič to, da so številke eksporta zmeraj prej objavljene kot številke importa; po še ne objavljenih številkah za import se vidi, da je šel tudi ta nazaj, vsaj v prvih mesecih, in da je bila v teh mesecih kljub velikemu nazadovanju eksporta trgovska bilanca še zmeraj aktivna. Vrhu tega je pa treba tudi pomisliti, da je vrednost letos nekaj drugačna kot je bila lani, na primer pri sladkorju. Sladkorni eksport se je v prvem letošnjem polletju dvignil proti lanskemu za 2800 vagonov, a je bil kljub temu za 200 milijonov Kč manj vreden kot lanski. Dalje je velika postojanka v trgovski bilanci les, kojega izvoz je zelo padel; Auerhan pravi, da nazadovanje v eksportu lesa ni neugoden znak gospodarskega razvoja, ker je bil eksport lesa v prejšnjih letih na prav nenormalni višini. Nazadovanje v eksportu lesa v prvih letošnjih šestih mesecih proti isti dobi lanskega leta znaša skoraj 300 milijonov Kč. Les in sladkor da sta skupaj okoli 500 milijonov Kč, to je pa že skoraj polovica omenjenih 1013 milijonov v nazadovanju eksporta.

O lesnem eksportu beremo v poljskih listih, da postaja konkurenčni boj poljskih eksporterjev lesa proti češki lesni trgovini zmeraj bolj uspešen. Še lani je izvozila Češkoslovaška za 130.000 ton več lesa kot Poljska, letoš pa že v prvih šestih mesecih za 240.000 ton manj. Izvoz rezanega lesa iz Poljske je bil zmeraj večji kot izvoz iz Češkoslovaške, a razmerje ni bilo še nikdar za Češkoslovaško tako neugodno kot letos. V drugih vrstah lesa je bila prej Češkoslovaška pred Poljsko, sedaj se je pa tudi tukaj razmerje obrnilo v prilog Poljske. Celo v Češkoslovaški sami se poljska konkurenca zmeraj bolj pozna. Mesečni uvoz poljskega lesa v Češkoslovaško je znašal lani 6000 ton, letos pa znaša 23.000 ton.

Petrolej iz premoga.

Nemška barvilna industrija se je pogodila s Standard Oil Co in s koncernom Shell za skupno pridobivanje petroleja iz premoga. Ta pogodba je zbudila na Angleškem velikansko pozornost. Pretežni del angleških gospodarskih interesov se drži starega, na vseh poljih politike in gospodarstva preskušene načela, da se ne udeležujejo eksperimentov inozemstva, temveč da začenjajo uporabljati nove metode šele v trenutku končnega praktičnega uspeha. Glede gori omenjene pogodbe se je pa proti tradiciji vzdramil eden najmočnejših in najvplivnejših angleških časnikarskih koncernov, očita Angležem malomarnost in nedelavnost in izraža bojazen pred tvorbo prevelike gospodarske prednosti Nemčije.

Konservativna »Morning Post« kaže že nekoliko časa sem nenavadno živahno zanimanje za gospodarski napredek Anglije in ne omeji svoje propagande samo na časnikarsko kampa-

njo, temveč izdaja očitno tudi velike vsote za eksperimente in raziskovanja. In ta časopis opozarja na dejstvo, da obstoja izredne uspehe obe-tajoč, a od vseh krogov vse premalo upoštevaj angleški način pridobivanja petroleja iz premoga. S tem načinom dobimo iz ene tone najcenejšega, skoraj nič vrednega odpadnega premoga 18 galon petroleja, 6000 kubičnih čevljev plina, 18 funtov amonija in okoli 15 stotov dragocenega brezdimnega goriva. Zlasti veliko važnost polagajo na te stranske produkte, ki jih nemški način menda ne da. Tako dobljeni premog je praktično ravno tak kot navadni petrolej. Novi način pridobivanja pomeni za angleško gospodarstvo pravo revolucijo in se dotakne v slučaju izvedbe tako vsestranskih interesov, da do pretiranega strahu segajoča opreznost ni na mestu. Tudi nove poročila o nemški aktivnosti ni povzročilo živahnejšega zanimanja za angleški način, ne glede na njegovo gospodarsko plat. »Morning Post« toži, da admiraliteta še sedaj ne čruti nobene odgovornosti za razvoj angleške metode in da se zadovolji z izjavo, da angleški uradni krogi z zanimanjem opazujejo tehniški razvoj na Nemškem. List pravi, da so dali Angleži celo 25.000 funtov na razpologo za pospeševanje nemškega raziskovanja. To poročilo je zanimivo prav posebno še zato, ker se dopolnjuje z uradno izjavo, da se bo takoj začelo z izkoriščanjem na Angleškem, kakor hitro bo obstojalo na Nemškem perfektno izdelovanje po novem načinu.

Vlogo, ki jo ima pri tej tehniški novotariji na Nemškem bogati trust barvil, more po mnenju »Morning Post« prevzeti na Angleškem samo vlada; kajti le ona ima za kaj takega zadosti močno pozicijo.

»Trgovski list« je že pred leti opozarjal na pridobivanje petroleja iz premoga itd.

Dodatno k poročilu »Morn. Post« e posnamemo po holandskih listih, ki prinašajo o pogajanjih nemške barvilne industrije s Standard Oil Co, obširne članke, še to-le: Posrečilo se je izboljšati Berginov način (nemški način) tako daleč, da bo prišel umetni bencin za 15 do 20 nemških penigov na trg in bo torej dosti bolj poceni kot je bencin sedaj. Dogovor iščejo na ta-le način: St. Oil Co. bo izplačala nemškemu trustu enkratno veliko vsoto v doslej še neznanem znesku, nemški trust se bo pa zavezal, da več let ne bo s svojim umetnim bencinom napadel gotovih trgov ameriške družbe, in obenem tudi, da bo del produkcije ameriške družbe prodal na nemškem trgu. Nekaferi listi temu oporekajo in pravijo, da Amerikanci ne bodo šli tako daleč in da bodo najprvo počakali, kako se bo nemški način, ki mu priznajo tehniške prednosti, rentiral. Zato je pa treba počakati še dve leti ali tri po zgradbi nove tovarne, ki bo bencin izdelovala. — Poročila si torej nasprotujejo, a vidi se, da se nekaj kuje in da bo končni efekt pocenitev bencina in petroleja.

LISTEK.

Naša zunanja trgovina in trgovinska politika v zvezi z interesi našega pomorstva.

(Konec.)

V sedanjih razmerah »svobodne cone« v takem obsegu, kakor jih vidimo v ostalih svetovnih lukah, pri nas še niso mogoče ter si je treba pomagati z drugimi ustanovami, a to so zasebna in javna skladišča, carinska skladišča in skupni magacini prevoznikov in carinskih oblasti. Te podrobnosti je urejal § 30. pomorsko-carinskega pravilnika in je že izdelan zanje tudi poseben pravilnik, o čemer so primorske Trgovske zbornice imele priliko izraziti svoje mnenje. Tukaj smatramo potrebnim naglasiti, da je vsak fiskalizem v tem pogledu poguben in odveč. Ako naj ta skladišča nekako nadomeščajo »svobodno cono«, potem je treba tudi carinsko nadzorstvo

urediti tako, da ne ovira hitro izvrševanje trgovskih operacij. Iz istega vzroka ne smejo biti ti magacini samo skladišča blaga, s katerim se smejo vršiti vse one operacije, ki so dovoljene v »punto franco«. Te se morajo enako ozirati na blago, ki prihaja v luko, da se z železnico odpremi naprej, kakor tudi blago, ki dospe v luko v prevozu ali v svrhu izvoza in istotako tudi za blago, ki pride na ladiji v naše luke, da ga prepeljejo druge ladje v druge, bodisi tuje, bodisi domače luke. Pri tem se je treba ozirati na posredovalno ulogo, ki jo morejo vršiti naše luke predvsem v prometu z Albanijo.

Mnogo večjo važnost kakor ti skupni magacini imajo v luškem prometu »javna skladišča«. Javna skladišča smatra avstrijsko pravo, ki velja še v velikem delu našega primorja, za koncesijonirano obrt. Javna skladišča so po zakonu z dne 28. aprila 1889 ona podjetja, ki se na temelju posebne koncesije bavijo obrtoma s čuvanjem blaga na tuj račun ter imajo pravico izdajati Warrante. Po

tem določili bi mogli koncesijo za javna skladišča dobiti tudi zasebniki, vendar je smatral zakonodajalec, predvidevajoč zlorabe, ki bi se mogle dogajati, da je treba dodati določilo, po katerem se redoma ne smejo ustanavljati javna skladišča po tem zakonu na meji, torej tudi ne v lukah. Država je sebi pridržala pravico, da posel deponiranja in čuvanja blaga v javnih skladiščih v lukah uredi na poseben način. To so najčestje avtonomne ustanove, v kojih upravi sodeluje tudi država v večjem ali manjšem obsegu.

Toda naši predpisi o državnem računovodstvu so tako težki, da bi bilo treba že iz tega razloga upravo teh skladišč izvesti iz obče državne uprave in jo poveriti bodisi že obstoječim avtonomnim ustanovam, bodisi iz njih samih ustanoviti avtonomna bitja. Pri tem je treba izhajati s stališča, da služijo javna skladišča trgovini in da je prvi predpogoj za njihovo redno poslovanje ta, da se vodi upravo skladišč v trgovskem smislu, kar bo pa težko, če trgovci v upravi ne bodo

zastopani. Na drugi strani vrši pa uprava javnih skladišč neke funkcije carinskega značaja, namreč, v kolikor dokazujejo njena potrjena izvor blaga, in so temelj carinskega postopanja. Zato je že iz upravnih razlogov upravičeno sodelovanje državnih organov pri upravi skladišč tudi če bi se ne vzel v poštev, da je država v prvi vrsti poklicana, da skladišča gradi, ker so ona bitni in sestavni del luške ureditve.

Gradnja javnih skladišč v naših lukah je treba posvetiti največjo pažnjo. Dokler bo mogoče v naših lukah urediti »svobodno cono«, bo prešlo še mnogo časa, a javna skladišča se da smatrati vsako zase kot majhna »svobodna cona«. Vse operacije, ki se v velikem sicer vršijo v svobodni luški coni, se morejo v manjšem obsegu vršiti v javnih skladiščih in ker gradnja javnih skladišč ne zahteva toliko sredstev kot celotna ureditev luke, moremo lažje priti do njih. »Svobodna cona« v luki ni končno nič drugega, kakor skupina javnih skladišč, zgrajenih sistematično in ograjenih s

ITALIJANSKI STATISTIČNI ZAVOD.

Da odpravi dosedanje nedostatke statističnega oddelka pri gospodarskem ministrstvu ter da ga nekoliko razbremeni, je ustanovil Mussolini te dni državni osrednji zavod za splošno statistiko. Zavod bo vodil znani statistik Gini, prva njegova naloga bo politično-administrativna. Zavod bo dobival podatke od strokovnih statističnih institucij in jih bo oddajal naprej vsem interesiranim političnim uradom ter poldržavnim in javnim zavodom, da jih na ta način opozori, kaj je treba napraviti. Ker se statistični podatki v inozemstvu večkrat spreminjajo in bi bili torej pogosto lahko povod za nepravilno orientacijo, bo postal novi statistični državni zavod najboljše opora pravkar ustanovljenega državnega eksportnega zavoda, o katerem je prinesel »Trgovski list« poseben članek v št. 91.

Trgovina.

Ruska zunanja trgovina. Devetmesečna bilanca ruske zunanje trgovine v tekočem gospodarskem letu izkazuje 437 milijonov rubljev izvoza ter 521 milijonov rubljev uvoza; pasivnost znaša torej 84 milijonov rubljev. Sedanje zadnje četrtletje (julij-september) lahko pasivnost nekoliko omili, a izenačiti je ne more. Velikanski nalivi v Centralni in Južni Rusiji so zmanjšali izgleda za letino od 336 na 333 enot. — Cene industrijskega blaga v Rusiji so s 1. avgustom znižali za 10 odstotkov.

Izvoz iz Rumunije. Rumunski ovčje-rejci in trgovci z volno zahtevajo v zadnjem času zmeraj bolj energično, naj bo izvoz volne prost. Tekstilne tovarne so napravile kartel in so diktirale trgovcem skoraj enotne nakupovalne cene. Ker je kartel prenehal, se produkcija volne v Rumuniji ne rentira, nastala je stagnacija in celo majhno nazadovanje. V interesu pospeševanja volnene produkcije je torej umestno, da bodi izvoz volne prost, in sicer tako, da se domača potreba kontingentira, vse drugo pa da se lahko svobodno eksportira. Cene volne v Rumuniji bi se na ta način prilagodile svetovnotržišnim cenam in bi imeli producenti tudi interes, da se produkcija dvigne. V jeseni se bo začela velepotepna akcija za prost izvoz volne.

Gospodarski stroji. Vse trdke, ki vodijo prodajo kmetijskih strojev in orodja, poziva uprava Ljubljanskega velesejma, da se takoj prijavijo za udeležbo velike Pokrajinske razstave »Ljubljana v jeseni« od 4. do 15. septembra 1926, ker je za to določen razstaveni prostor malone že zaseden. Vsa pojasnila daje Urad Ljubljanskega velesejma.

Bombaž. V »Neue Züricher Zeitung« piše profesor Todd iz Liverpoola o bombaževem pridelku sveta in označa izgleda za letošnji bombažev pridelok kot zelo zadovoljive. Negotov je samo ameriški pridelok. Bombaževi črv je sedaj že dve leti nasadom prizanesel. In če jim bo še letos in bo pridelok dober, upajo, da bo najhujša nadloga precej odstranjena. Do rešitve tega vprašanja pa ostane skupni položaj vseeno še negotov.

skupno ograjo. Potemtakem ni zapreke, da se taka skladišča gradi postopoma, samo ako se jih namesti po vnaprej določenem načrtu. Zelo je pač verjetno, da »svobodne cone« naših luk ne bo treba graditi tako, kakor so zgrajene »svobodne cone« v Trstu in na Reki, temveč da bo moral v njih ostati večji del zemljišča prost za stovarišča na prostem.

Javna skladišča bi torej morala graditi država v onem delu luke, ki bo namenjen za »svobodno cono« in dokler ne bo »svobodna cona« končno urejena, hi morala ona dajati trgovini vse one ugodnosti, ki jih sicer uživa trgovina v »svobodni coni«. Gradnja takih skladišč je nujna potreba, ker se brez njih ne more niti misliti, da bi mogle naše luke pritegniti nase nekatere vrste trgovine, n. pr. trgovino s kolonijalnim blagom. Pomorska trgovina brez skladišč in warranta ima nekaj tako primitivnega na sebi, da se mora tujec čuditi, da si tekom 7 let še nismo zgradili javnih skladišč. Kar je pa še slabše: skladišče, zgrajeno v Dubrovniku, ni še izročeno name-

Denarstvo.

Znižanje eskomptne mere v Avstriji. Avstrijska državna banka je znižala eskomptno mero na 7%.

Za zboljšanje tečaja lire. Italijanski finančni minister Volpi je imel konferenco z generalnim ravnateljem Banca Italiana in še nekaterimi bančniki in industrijanci. Na konferenci so sklenili nove odredbe za pobiljšanje lire napram inozemskim valutam. Takoj, ko bo Mussolini te odredbe odobril, jih bo finančni minister razglasil in stopijo v veljavo.

Delokrogi posameznih podružnic Poštne hranilnice. Minister pošte in brzojava je izdal naredbo, ki določa delokrog posameznih podružnic Poštne hranilnice. Glede zbirnih pošt na ozemlju ljubljanske direkcije je določeno, da morajo te pošte oddajati svoje prebitke podružnicam Narodne banke v korist žirovnega računa podružnice Poštne hranilnice v Ljubljani.

Promet.

Promet po Donavi. Iz Budimpešte pišejo: Par tednov trajajoča velika voda je omejevala ogrski promet po Donavi. Zlasti v Budimpešti je bil zastoj velik, ker so bila skladišča ladijskih družb pod vodo in niso mogli prihajajočih pošiljatev izložiti. Ker se je povrnila Donava sedaj spet v svojo staro strugo, so lahko zopet pričeli z izlagalnimi deli in se je začel vršiti tovarni promet spet v starem obsegu.

Industrija.

Katastrofalen položaj češke tekstilne industrije. Češke tekstilne tovarne so se nahajale na koncu prvega letošnjega polletja v tako težavnem položaju, da večkrat mislijo na temeljito redukcijo obratov in na odpust delavcev; nekateri obrati so vsled denarnih težkoč celo v njih eksistenci-ogroženi. Napram lani je tekstilni eksport nazadoval za 398 milijonov Kč, zlasti eksport bombaževga blaga, za 267 milijonov Kč. Tudi domači konsum vsled splošne krize ne more dosti kupiti. Eksport je oviran po celi vrsti carinskih težkoč, po ceneni konkurenci nemških in v zadnjem času tudi francoskih tekstilij, ki si osvajajo trge vsled padajočega franka. Ogrski češko blago bojkotirajo, z ureditvijo carinskih tarif v Avstriji in Italiji je češka tekstilna industrija izgubila obširne prodajne trge. Da se položaj vsaj malo zboljša, se bodo interesi obrnili na trgovsko in finančno ministristvo s prošnjo za znižanje oziroma odpis davkov, za priznanje raznih ugodnosti pri prometnem davku in za uvaževanje tekstilne industrije pri sklepanju trgovinskih pogodb.

Poljski premog za Jugoslavijo. Med avstrijskimi zveznimi železnicami ter med gornjelesko premogovno industrijo so se vršila pogajanja o dovolitvi znižanih transportnih tarif za premog, ki je namenjen za Jugoslavijo, kakor so dovolile železnice svoj čas tudi popust za premog, namenjen v Italijo. Avstriji so zahtevali določitev prevoznega kontingenta, ki bi se ne smel spremeniti. Za prevoz češkega premoga v Italijo so dovolile avstrijske zvezne železnice isto znižanje kot za prevoz poljskega premoga.

nu, za katerega je grajeno, temveč je najbrže iz fiskalnih razlogov dano v našem monopolni upravi, kot da monopolna uprava nima sredstev in načinov, da bi si zgradila lastna skladišča, v katerih bi se dal duhan boljše shranjevati kakor v skladišču, zgrajenem tik ob morski obali.

Ko govorimo o carinskem postopanju z blagom, ki prihaja v naše luke in o načinu, kako bo mogoče v lukah vršiti carinsko nadzorstvo in obenem omogočiti vse one operacije, ki so potrebne v luki za pretovorjenje in očiščenje blaga od kvarjenja in prireditve blaga za trgovino, je potrebno omeniti tudi carinske ugodnosti, ki so za tako brodarstvo vsekakor potrebne. Te olajšave morejo biti trojne: nižja carina na blago, ki se po morski poti uvozi v našo državo, carinske ugodnosti domačim ladijam, ki vrše plovbo ob naši obali in oprostitev carine za ono blago, ki ga rabi naše pomorstvo, a si ga ne more nabaviti v naši državi v zadostni meri ali pod primernimi pogoji.

Industrija barvil. Tovarnarji barvil na Angleškem so imeli v Manchesteru letni občni zbor. Predsednik je naglašal, da je bilo preteklo leto v zgodovini svetovne barvilne industrije epohalno. Nemčija je postala s koncentracijo in razširjenjem svoje lastne barvilne industrije neodvisna od tujih surovin, kar bo imelo velik vpliv na vse industrijsko in socialno življenje Nemčije. Nasproti temu mora industrija Velike Britanije gledati, da svoje trge znatno pomnoži.

Priprave za evropski svileni kongres. Sredi julija so se zbrali v Stresi v Italiji stalni odbori za pripravo evropskega svilenega kongresa, ki se bo vršil v maju prihodnjega leta v Milanu. Poleg Italije so bile zastopane Francija, Nemčija, Švica in Češkoslovaška. Odbori so se zedinili, da se bodo na kongresu bodočega leta obravnavale sledeče točke: 1. Laboratorijska raziskovanja kot doneksek k industrijskim in trgovskim problemom svilene niti. 2. Empirična in racionalna gojitve svile. 3. Bolezni žuželk in njih razmerje do svilogojstva. 4. Mehanično predilstvo. 5. Boljšanje v izdelavi svilene preje. 6. Tvoritev enotnega imenovanja v carinstvu. 7. Taylorov sistem v svileni industriji. 8. Ureditev vzorcev trgovskih polnikov. 9. Pretvarjanje ženske mode v moške oblike in iz tega izvirajoče etnografske, gospodarske in narodopisne posledice. Ženska moda se približuje namreč zmeraj bolj moški.

Boj za izvoz premoga. V »Gospodarskih vesteh« smo že pisali, kako naročajo Angleži premog drugod. Veliko gre tja tudi češkega premoga, v prvi vrsti preko nemških pristanišč. V začetku je bilo vse v redu. V zadnjem času gre pa transport češkega premoga preko Nemčije kaj počasi od rok in so zamude zelo velike. Nemci opravičujejo zamude s tem, da se vrši prelaganje vsled prenapolnitve pristanišč le počasi in da je to glavni vzrok. Čehom pa ta motivacija ne gre v glavo in pravijo, da gre Nemcem v prvi vrsti za to, da smoteno združujejo transport in eksport češkega premoga v svrhu večjega eksporta nemškega premoga. Češki premogovno-eksportni krogi delajo poleg pristanišč za zamude odgovorne tudi nemške železnice in so ukrenili že vse potrebno, da se tozadevne ovire odstranijo.

Nemški denarni trg. Banka v Danzigu je znižala obrestno mero od 6% na 5% odst. Ker postopa ta banka v splošnem sporazumno z Nemško državno banko v Berlinu, so mislili, da bo tudi ta banka znižala obrestno mero. Sedaj pa bemo, da nemška banka obrestne mere ne bo znižala ter da bo počakala nadaljnjega razvoja denarnega trga, zlasti pa jesenskih potreb, preden bo v tem oziru kaj ukrenila. Zlasti še, ker Bank of England še nadalje vztraja pri dose-danji obrestni meri.

RAZNO.

Sveto pismo v esperanto. Stari testament svetega pisma je prestavil v esperanto že njegov stvaritelj dr. Zamenhof, in sicer naravnost iz hebrejščine. Njegovo prestavo je z vsi skrbjo presodil poseben odbor trinajstih članov s sodelovanjem dr. Fadyena, profesorja hebrejščine na univerzi v Glasgowu. Presodili so tudi prestavo novega sv. pisma, ki je izšla pred 13 leti. Že Zamenhofova prestava starega testamenta se je odlikovala po sijajnem posnetku slova, ritma in ognjevitosti zgovornosti hebrejskega originala; sedaj izdana skupna prestava obeh testamentov je pa najnatančnejši posnetek smisla in pomena hebrejskega in grškega izvirnega besedila, takorekoč nekakšen komentar. Prvi izvod skupnega svetega pisma v esperantu je posvečen esperantski službi božji v slavni katedrali St. Giles v Edinburghu, in sicer ga bodo posvetili povodom letošnjega svetovnega esperantskega kongresa. Znano je, da je sv. pismo najbolj razširjena knjiga na svetu in da ga razširja največ angleška biblijska družba.

Rusija in Francija. Francoski poslanik v Moskvi Herbert je v razgovoru z ruskim komisarjem za zunanje zadeve izjavil, da vstop Poincaréja v novo francosko vlado ne pomeni nobene spremembe v francoski zunanji politiki. Francoska vlada bo napram Rusiji nadaljevala staro politiko in je pripravljena obnoviti

pogajanja o medsebojnih dolgovih. Ruski poslanik Rakovski se je odpeljal v Pariz, da se razgovarja s Poincaréjem.

Otvoritev mednarodnega vzorčnega sejma na Reki. Dne 6. t. m. je bil na Reki odprt mednarodni vzorčni sejem. Otvoritveni govor je imel minister za narodno gospodarstvo Belluzzo. Po ogledu razstave je minister obiskal obrtno šolo in druge javne naprave.

Zveza med Italijo in Rumunijo. Rumunski ministrski predsednik Avarescu bo 15. t. m. odpotoval v Italijo. Najprvo gre na počitnice v Acquai. A začetkom septembra se bo v Rimu sestal z Mussolinijem. Med drugimi političnimi zadevami se bosta razgovarjala o otvortvi pogajanj za trgovsko pogodbo med Rumunijo in Italijo. Glede oficijelnega obiska rumunske kraljevske dvojice ni v Rimu ničesar znanega.

Zavarovalnice proti toči na Češkoslovaškem so imele vsled izrednih letošnjih vremenskih razmer spet občutno izgubo. Že lani je izguba znašala čez 4 milijone Kč; kajti 18 zavarovalnic proti toči je dobilo 31.687.000 Kč premij, dočim je znašala škoda, davki in pristojbine 35.876.000 Kč. Letošnje leto je še bolj neugodno kot je bilo lansko in bo izguba dosti večja. Skupna škoda češkoslovaških zavarovalnic proti toči znaša v zadnjih neugodnih letih že 15 milijonov Kč, pa letošnje leto še ni všteto.

Po svetu. Češkoslov. družba »Apolo« je sklenila z državo pogodbo o izkoriščanju petrolejskega okoliša v južni Moravski, koji okoliš meri okoli 6000 ha. Družba je vtaknila v podjetje že več milijonov in je dosegla že velike uspehe; vsak dan dobavlja povprečno pet cistern nafte. Na podlagi pravkar sklenjene pogodbe bo pa mogla dobavo še bistveno povečati in razširiti delovanje še na druge jame. — Avstrija, Ogrska, Italija in Rumunija so podpisale dogovor glede večje enostavnosti v carinskih formalnostih. — Po zadnjih cenitvah bo znašal pridelek pšenice v Rumuniji letos 30 milijonov meterskih stotov napram 29 lanskim milijonom. Domača poraba znaša po ugotovitvah poljedelskega ministrstva 21 milijonov stotov, tako da preostane za izvoz devet milijonov meterskih stotov. Vsega skupaj je dovolila vlada za transport žita itd. že 600 lejev kredita. — Sovjetskoruska trgovska komisija v Varšavi je odklonila prevzemanje červoncev za nakazovanje sovjetskoruskim državljanom. Namesto července zahteva 515 dolarjev in še 25 centov kot nakazilno pristojbino. — Banatske in erdeljske pivovarne v Rumuniji so sklenile lansko leto kartel in so ga letos spet za eno leto podaljšale. Kartel je kontingental produkcijo posameznih pivovarn in je sklenil zvišanje cen za pivo.

Ljubljanska borza.

Ponedeljek, 9. avgusta 1926.

Blago. Les: Letve — smreka, jelka, 4 m, 24/48 mm, monte, fco meja, 1 vag., den. 480, bl. 480, zaklj. 480; deske — smreka, jelka, 24 in 49 mm, 4 m, monte, fco meja, 2 vag., den. 500, bl. 500, zaklj. 500; hrastova drva, suha, fco nakl. post., bl. 16.50; bukova drva, suha, fco nakl. post., bl. 17.50; smrekovi, jelovi hlodi, od 25 cm napr., 4 m dolgi, fco nakl. post., den. 190; bukovi pragovi: 2.51 do 2.60 m, 13.50x23/24, fco vag. meja, za kom. den. 38, bl. 38.50; bukovi pragovi, 2.45 m, 22x12 1/2, fco vag. meja, za komad den. 32, bl. 32.50; hrastovi hlodi, od 28 cm napr., od 2.65—2.90 m, ravno blago, fco nakl. post., den. 380. — Glina: Glina surova: »A«, bela glina za 100 kg, bl. 70; »B«, temnozelenata glina za 100 kg, bl. 60; »C«, svetlozelena glina za 100 kg, bl. 60, fco vag. Postojna: glina, suha kot prah, v. sodih: »A«, bela glina, trikrat zmleta, bl. 110; »B«, zelena glina, trikrat zmleta, bl. 100; »C«, svetlozelena glina, trikrat zmleta, bl. 100, vse za 100 kg, netto-težina, fco post. Laze, v. sodih 250 kg, brez ambalaže, sodi po Din 65 za komad. — Žito in poljski pridelki: pšenica nova, za avgust, fco nakl. post., bl. 272.50; koroza, par. slov. post., bl. 230; koroza, fco vag. nakl. post., bl. 180; otrobi srednji, fco slov. post., bl. 155; oves novi, fco nakl. post., bl. 155; fižol beli novi, fco vag. nakl. post., bl. 200; laneno seme, fco slov. nakl. post., den. 380; laneno seme, fco Bjelovar Podravina, den. 370.

Vrednote. Invest. pos. iz l. 1921, den. 73; loter. drž. renta za vojno škodo, den. 290; zast. listi Kr. dež. banke, den. 20, bl. 22; kom. zadolž. Kr. dež. banke, den. 20, bl. 22; Celjska pos., den. 19, bl. 196; Ljublj. kred. banka, den. 175, bl. 195; Merk. banka, Kovec, den. 90, bl. 90, zaklj. 90; Prva hr. štedionica, Zagreb, den. 865, bl. 870; Slavonska banka, Zagreb, den. 49; Kred. zavod, den. 165, bl. 175; Strojne tovarne in liv., bl. 110; Združ. papirnice Vevče, den. 102; Stavbna družba, den. 55, bl. 65; Šešir, den. 103, bl. 104, zaklj. 104.

TRŽNA POROČILA.

Mariborsko sejmsko poročilo. Na svinjski sejem dne 6. avgusta 1926 se je pripeljalo 403 svinje; cene so bile sledeče: Mladi prašiči, 5 do 6 tednov stari, komad 75 do 100 Din, 7 do 9 tednov 125 do 150, 3 do 4 mesece 280 do 350, 5 do 7 mesecev 420 do 450, 8 do 10 mesecev 550 do 580, 1 leto 1000 do 1200; 1 kg žive teže 10.50 do 12.50; mrtve 15 do 17. Prodalo se je 118 svinj.

Tržaški blagovni trg. Cene dne 6. t. m. za zelenjavo na debelo: Solata 90—110, radič 120—360, pesa rdeča 30—40, pesa bela 30—40, kumare 80—100, buče 50 do 100, malancane 150—200, špinata 60 do 80, bledes —, korenje 80—90, krompir 40—50, zelje belo 80—100, vrzote 80—90, fižol v stročju (velik) 60 do 100, fižol v stročju za luščenje 100—200, fižol zelen mali 150—200, paprika zelena 180—240, grah (zadnji) 160—170, paradizniki 30—60, čebule 50—80, česen 150—220.

Dunajska borza za kmetijske produkte (6. t. m.). Mlačna poročila iz Amerike in Budimpešte so učinkovala tem slabše na razvoj kupčije, ker se že več dni opaža rezerviranost kupcev. Uradno notirajo vključno blagovnoprometni davek brez carine ab Dunaj za 100 kg v šilingih: pšenica: nova, domača 39—41, maldžarska potiska 42—43; rž: 26.25 do 27.25; ječmen: domači, novi 35 do 40; turščica: 25—26; oves: domači 28 do 29, jugoslovenski 26—27.

Tržne cene v Ljubljani (7. avg. 1926.). Kg govedine 15 do 19, jezika 18 do 19, vavpov 9 do 10, pljuč 6 do 8, jeter 18 do 19, ledje 15 do 19, možganov 18 do 19, loja 10 do 12, teletina 20, druge vrste 17, jeter 26 do 30, pljuč 20, svinjina 22 do 25, pljuč 10, jeter 15 do 20, ledje 25, glave 7.50 do 10, parkljev 5 do 7.50, slanice ribe in sala 22, slanice mešane 21, slanice na debelo kg 20, masti 25, šunke 35, prekajenega mesa 30 in 32, prekajenih parkljev 10 do 12, prekajene glave 12.50 do 15, jezika 35, koštrunovega mesa 13 do 14, konjskega mesa 6 do 8, kg krakovskih ali debrecinskih klobas 45, hrenovk, safalad, posebnih 35, tlačenk 30, svežih kranjskih 30 do 40, pol prekajenih kranjskih 32 do 35, suhih kranjskih 67, prekajene slanice 28 do 30, piščanec majhen 12 do 15, večji 16 do 22, kakoš 25 do 35, petelin 30 do 40, raca 20 do 30, nepitana gos 60 do 75, domač

zajec 10 do 20, kg karpa 25 do 30, linja 25 do 30, ščuke 22 do 24, postrvi 50 do 60, sulca 50, klina 15 do 20, mrene 20 do 25, pečenke 15, liter mleka 2.50 do 3, kg surovega masla 40, čajnega 50 do 55, masla 45, bohinskega sira 38, sirčka 9 do 10, par jaje 1.75, 2 in 2.25, liter starega vina 18 do 20, novega 14 do 16, čaša piva 3.25, vrček 4.50 do 4.75, steklenica piva 5.25 do 5.75, kg belega kruha 6.50, črnega 5.50, rženega 5.50, jabolk 4 do 10, hrušk 4 do 12, 1 limona 0.75 do 1, kg rožičev 15, fig 15, orehov 12, luščenih orehov 30 do 32, češpelj 8 do 10, suhih češpelj 10, liter črnih jagod 1.50, liter malin 6.50, ringlo 10, 1 kg breskev 16 do 20, marelic 20 do 24, grozdja 16, kava 48 do 76, pražena 56 do 100, kristalnega sladkorja 13.50, v kockah 15.50, kavne primesi 22, riža 8 do 12, liter olja 18 do 20, kisa 2.50 do 4.50, kg soli 3.50 do 4.25, celega popra 52, mletega 54, paprika III. vrste 28, sladke paprike, po kakovosti 56, liter petroleja 7, kg testenin 10 do 12, pralnega luga 3.75, čaja 75, kg bele moke št. 0 je 6.25, št. 1 je 5.75, št. 2 je 5.50, št. 3 je 5, št. 5 je 4, kg kaše 6 do 7, ješprenja 6 do 8, ješprenjčka 10 do 13, otrobov 2.50 koruzne moke 3.50 do 4, zdroba, 5 do 5, pšen. zdroba 7, ajdove moke 8 do 9, ržene moke 5, 1 q pšenice 330 do 370, rži 250 do 280, ječmena 230 do 260, ovsa 240 do 255, prosa 300 do 320, koruze 240 do 250, ajde 310 do 320, fižola 350, graha 400 do 500, leče 600, 1 q premoga 43.50, kub. meter trdih drv 150, mehkih 75, 1 q sladkega sena 100, polsladkega 80, kislega 75, slame 50, štrunate solate 3 do 4, azserice 5 do 6, endivije 6, zgodnjega zelja, 3 do 4, rdečega zelja 4 do 5, ohrovt 3 do 4, kolerab 3 do 4, kolerab podzemljic 1.50, špinata 6 do 7, kumar 3 do 4, kumarice za vkisavanje 100 komadov 12.50 do 15, kg buč 4 do 5, fižola v stročju 3 do 5, čebule 2 do 3, česna 8 do 10, krompirja novega 1.25 do 1.50, repe 2.50, korenja 1.50, peteršilja 3, zelenjave za juho 3, kg zelene paprike 20 do 25.

Kovinski trg koncem julija. Povpraševanje na ameriškem kovinskem trgu je bilo ugodno, upanje za prihodnje mesece označajo kot dobro. Produkcija omejitve, ki je znak letne sezi, bo letos manjša kot je bila lani. Zlasti veliko naroča petrolejska industrija (cevi itd.), železnice pa ne več tako. Tudi poročila s trga surovega železa so zelo zadovoljiva. Cene so se utrdile. V juniju so napravili 3,544.000 ton jekla, v maju 3,728.000, v lanskem juniju 3,050.000; odnosne številke za surovo železo so: 3,236.000, 3,481.000 in 2,666.000. — V Evropi trajajo zmede naprej. Razmere na francoskem so take, da je izgubila kupčija vsako orientacijo. Pomanjkanje upanja v bodočnost nam kaže najbolj stremljenje, da zamenimo denar z blagom. Producenti jako neradi sprejemajo naročila na poznejše roke za sedanje cene. Konsumenti surovega železa dopolnjujejo svoje zaloge ter se hočejo s tem zavarovati proti zvišanim cenam, ki jih v kratkem pričakujejo. Ne samo padajoči frank, tudi visoke cene koksa govorijo za to, da mora priti do zvišanih cen v naj-

bližjem času. Cena surovega železa je ostala skoraj nespremenjena, vendar so pa producenti hematita zvišali cene za 60 frankov pri toni in znašajo sedaj 705 frankov. Cene polfabrikatov so večinoma samo nominalne, naročila pri producentih je zlasti pri večjih množinah kaj težko placirati. Tudi eksportna trgovina ob teh razmerah zelo trpi; na drugi strani pa pride nemška konkurenca, ki hoče svoj prodajni trg za vsako ceno razširiti. — Na Angleškem se bodo morda vendar enkrat obrnile razmere na boljše in se kažejo nekakšni znaki za konec rudarskega štrajka. S stališča angleškega gospodarstva bi bilo to seveda izredno dobro, kajti njegov položaj je naravnost katastrofalen. Angleška železna industrija je vsled dolgega štrajka ogromno trpela. Trg je bil kaj malo zaposlen, in pripisujejo to poletni seziji. Povpraševanje je pa vendar dosti večje kot ponudba; zlasti v surovem železu se pomanjkanje zalog zelo čuti. Clevelandski producenti so čisto brez blaga in bodo v tekočem mesecu cene zopet zvišali. Cena hematita je normalno 8 šilingov nad clevelandskim železom, sedaj je pa za 10 šilingov nižja. Cene so bile 25. julija te-le: Cleveland št. 1 šilingov 92, št. 3 90, št. 4 89. — Belgijska produkcija surovega železa je znašala v juniju 250.000 ton, v maju 300.000 ton, produkcija 291 tisoč in 266 tisoč ton. Delalo je 53 plavžev. Položaj na belgijskem jeklenem in železnem trgu je bil zelo neenoten, padec valute se zelo čuti. Tovarne so v splošnem dobro zaposlene, a stopnja zaposlenosti je zelo različna. — Luksemburške tovarne ne kažejo glede zaposlenosti nobene bistvene spremembe. Dotok novih naročil se je pa precej zmanjšal, česar seveda tovarne vsled prejšnjih naročil še ne čutijo dosti. — Nemška produkcija železa kaže v juniju majhno nazadovanje, 720.000 ton napram 736.000 tonam v maju. Nemška produkcija surovega železa v prvi polovici 1926 znaša skupno 4,162.000 ton napram 5,572.000 tonam v prvi lanskii polovici. Od 208 plavžev jih je delalo 80. Kupčija na nemškem železnem trgu se je razvijala brez bistvene spremembe; domači trg je bil sicer nekaj živahnejši, ni pa šel preko normalne mere. Cene so se še nadalje držale na visoki višini prejšnjih tednov in so notirale: Železo v palicah 140 mark, valjana žica 139, surova pločevina 123, srednja 132, fina 145. Eksportni trg je bil v znamenju splošne tendence svetovnega trga in je trpel zlasti vsled francoske konkurence. Ta pa vsled nemške. Računili so s tem, da bo pri prihodnji seji zveze surovega jekla sklenjena najbrž redukcija produkcijske omejitve, dokaz, da računijo nemški producenti z boljšo bodočnostjo. — Češkoslovaški železni in jekleni trg ni kazal prijaznega obzora, razmere se nikakor niso spremenile, poletna doba ni dala nobene pobude za večje kupčije. Vse kaže, da tudi bodoči meseci ne bodo prinesli nikakšnega zboljšanja in označajo letošnjo jesen kot posebno slabo za kovinski trg. — Na evropskem eksportnem trgu so ostale cene v splo-

šnem na višini prejšnjih tednov, čeprav so bile v nekaterih dnevih precej različne. Notacije: železo v palicah 4/15, valjana žica 5/9, surova pločevina 5/4, srednja 6/12, fina 8 do 9. — Položaj svetovnega trga je ostal še naprej zelo nesiguren. Vsi znaki pa kažejo ne utrditev cen. To pa morda ni posledica večjega povpraševanja, temveč ima čisto tehnične vzroke. Francija se s hitrimi koraki bliža trenutku, ko bodo morali prenehati s konkurenco v zniževanju cen. Posledice stabilizacije, ki bo v Franciji nekdo prišla, pod tem ali onim imenom, se bodo brez dvoma javile v zvišanih cenah. — Pogajanja o mednarodnem železnem kartelu so pred zaključkom. Poučeni krogi pravijo, da je pogodba že izgotovljena in predložena udeležencem v podpis, ki naj se izvrši 12. avgusta. Vidik, ki je vodil narodne industrije pri pogajanjih, je bila kontingentacija produkcije. Vsaki pogodbo sklepajoči državi je določena kvota, preko katere je produkcija nedopustna. Države so te-le: Francija, Belgija, Luksemburška, Saarsko ozemlje, Nemčija. Ta pogodba naj napravi konec neovirani ponudbi na svetovnem trgu in naj cene dvigne. Računijo s tem, da bodo cene železa kaj kmalu poskočile za 20 do 30 odstotkov. Na ta način bo mogla Nemčija na svetovnem trgu še bolj uspešno tekmovali. Dobičkanosno oblikovanje zunanje trgovine naj ojači notranjo prodajo. Zvišana cena v eksportu naj zniža ceno doma in naj tako dvigne domačo nakupovalno moč.

DOBAVA, PRODAJA.

Dobave. Ekonomsko odeljenje direktorije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 13. avgusta t. l. ponudbe za dobavo solne kisline. Direktorija državnega rudnika v Kakanju sprejema do 20. avgusta t. l. ponudbe za dobavo jermenov. — Dne 30. avgusta t. l. se bodo vršile naslednje ofertalne licitacije: pri direktoriji drž. železnic v Subotici glede dobave orodja in orodnih strojev ter glede dobave materiala za čiščenje (krpe, platno itd.); pri direktoriji drž. železnic v Sarajevu glede dobave raznega inventarskega materiala (orodje, ključavnice, vozčki itd.) ter glede dobave mizarskih izdelkov. — Ekonomsko odeljenje direktorije drž. železnic v Ljubljani sprejema do 13. avgusta t. l. ponudbe za dobavo borovih plohov in desk za dobavo lesenih podložnih plošč; do 20. avgusta t. l. pa za dobavo vrvice za zastorje, riževih metel, načelnikov, držajev za krampe in lopate ter sunja. — Pogoji so na vpogled pri imenovanem odeljenju vsak delavnik od 10. do 12. ure. — Direktorija drž. rudnika v Velenju sprejema do 14. avgusta t. l. ponudbe za dobavo 1. vagona apna. — Direktorija drž. rudnika v Kaknju sprejema do 21. avgusta t. l. ponudbe za dobavo cevi iz medi. — Dne 20. avgusta t. l. se bo vršila pri gradbenem oddelku direktorije državnih železnic v Ljubljani ofertalna licitacija glede oddaje prepleškanja mosta čez Ljubljano pri Preserju.

Oglejte si

bogato zalogo nogavic in rokavic za dame, gospode in otroke, vezene, navlakov in čipk ter drugega modnega in toaletnega blaga, potrebnega za žilje, krojače in čevljarje

na veliko in malo po najnižji dnevni ceni pri:

JOSIP PETELINC
LJUBLJANA

blizu Prešernovega spomenika, ob vod. levo.

VINOCET
tovarna

vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana, nudi

: najfinejši in najokusnejši :
namizni kis iz pristnega vina.

ZAHTEVAJTE PONUDBO!

Tehnično in higijenično najmodernejše urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta št. 1a, II. nadstropje.

Veletrgovina
kolonijalne in
špecerijske robe

Ivan Jelačin
Ljubljana

Zaloga
sveže pražene
kave, mletih dišav
in rudninske vode

Točna
in solidna postrežba!

Zahtevajte cenik!

OBVESTILO **OBVESTILO**
Cenj. občinstvo se obvešča, da se je tvrdka
ŠAGRIN - ŠKRBEČ - BARTOL
preselila iz
Kralja Petra trga 3
na
Miklošičevo cesto 6

Edino **šivalni stroji** in
najboljši **kolesa**

za rodbino, obri in industrijo so le

JOS. PETELINCA

Najnižje cene! **Gritzner** **Adler** Tudi no obroke!

Ljubljana, blizu Prešernovega spomenika
Pouk v vezanju brezplačno. — Večletna garancija.

Trgovci, inserirajte v Trgovskem listu!